

Camilla Grebe

De minnares

Vertaald door Ydelet Westra

2016

AMSTERDAM

Voor Estelle en Fredrik

‘Je weet pas wie je vriend of vijand is als het ijs onder je voeten breekt.’

Inuit-spreekwoord

PETER

Ik sta in de sneeuw voor het graf van mijn moeder als het telefoontje komt. Haar grafsteen is eenvoudig, amper kniehoog, en van grof uitgehouwen graniet. We hebben een tijdje gepraat, mijn moeder en ik, over hoe moeilijk het is om politieman te zijn in een stad waar niemand zich nog om een ander bekommert, en, wellicht belangrijker, hoe moeilijk het is om als mens in zo'n stad te wonen, in zo'n tijd.

Ik stamp de natte sneeuw van mijn sportschoenen en wend me van de grafsteen af. Het voelt niet correct om bij haar graf te bellen. Voor me strekt het golvende terrein van begraafplaats Skogskyrkogården zich uit. Flarden mist zweven door de nevel tussen de dennentoppen; daaronder schieten de donkere boomstammen als uitroeptekens uit de sneeuw omhoog en markeren de vergankelijkheid van het leven. Het druppelt van de boomkronen en grafstenen. Overal stroomt smeltwater. Het trekt in mijn dunne schoenen en verzamelt zich om mijn tenen, als een natte herinnering aan het feit dat ik die winterschoenen moet kopen die ik mezelf niet heb gegund. In de verte ontwaar ik enkele donkere gestalten, die in het denbos verdwijnen. Misschien gaan ze kaarslantaarns neerzetten of sparrentakken op de grond leggen.

Het is bijna kerst.

Ik zet een paar stappen naar het zorgvuldig geveegde wandelpad en werp een blik op mijn mobieltje, maar voor ik dat doe, weet ik al wie het is. Het gevoel in mijn middenrif is on-

miskenbaar. Dat welbekende zuigende en bonzende gevoel.

Voor ik opneem, draai ik me nog één keer om naar het graf. Wuif onhandig en mompel dat ik snel weer kom. Maar dat is helemaal niet nodig, want ze weet dat ik altijd terugkom.

Nynäsvägen ligt zwart en glanzend voor me als ik naar de stad rijd. Voor me glinsteren de rode achterlichten van de auto's. Wijzen me de weg. Er liggen enorme vuilbruine sneeuwhopen in de berm van deze toegangsweg naar Stockholm, die wordt omzoomd door lage, deprimerend eenvoudige bebouwing. Enkele kerststerren verlichten de ramen, als fakkels in de nacht. Het is weer gaan sneeuwen. Een met regen vermengde brij verzamelt zich op mijn voorruit en vervaagt de scherpe contouren van de omgeving, verzacht het landschap. Het enige wat te horen is, is het geluid van de ruitenwissers, dat een verbond aangaat met het zachte gesnor van de motor.

Een moord.

Wéér een moord.

Toen ik jaren geleden als relatief onervaren politieman en kersverse rechercheur Moordzaken naar een plaats delict werd geroepen, wekte het bericht van een moord altijd een soort blijdschap bij me op. De dood was synoniem aan een mysterie dat opgelost moest worden, afgewonden als een warrig kluwen garen. Want alles kon worden ontward, ontrafeld. Als je maar voldoende energie en een lange adem had en op het juiste moment aan de juiste touwtjes wist te trekken. De werkelijkheid was niets meer of minder dan een complex van dergelijke touwtjes.

Kortom: ze kon worden overwonnen, ontrafeld.

Nu ben ik daar niet meer zo zeker van. Misschien ben ik mijn belangstelling voor de stof zelf verloren, voel ik niet meer aan om welke touwtjes het gaat. Ook de dood heeft in de loop der jaren een andere betekenis gekregen. Mijn

moeder, die in de drassige aarde van Skogskyrkogården rust. Annika, mijn zus, die op dezelfde begraafplaats ligt, een eindje verderop. En mijn vader, die zich dood zuipt aan de Costa del Sol, is ook al een eind op weg om hier te belanden. De misdrijven die op mijn pad komen, lijken niet meer zo belangrijk. Natuurlijk kan ik helpen uitzoeken wat er is gebeurd, het onvatbare onder woorden brengen – iemand is om het leven gebracht – en de toedracht beschrijven, misschien zelfs de schuldige achterhalen en in het gunstigste geval ervoor zorgen dat de dader berecht wordt. Maar de doden blijven dood. Het kost me tegenwoordig moeite om de zin van mijn werk te zien.

Bij Roslagstull begint het te schemeren, en ik stel vast dat het vandaag geen moment echt licht is geweest, dat deze grauwe, mistige decemberdag even ongemerkt voorbij is gegaan als de dag van gisteren en de dagen ervoor. Als ik van de E18 afsla richting het noorden, wordt het drukker op de weg. Ik rijd langs wegwerkzaamheden, en door de kuilen in de weg schudt de auto heen en weer en stuitert de Wunderbaum onrustbarend tegen de voorruit.

Ter hoogte van de universiteit belt Manfred. Hij vertelt dat er een hoop commotie is, dat er een of andere topman bij betrokken is en dat het fijn zou zijn als ik niet zo godsallermachtig zou treuzelen en eindelijk eens kwam. Ik tuur naar de industriegrauwe schemering, antwoord dat hij geduld moet hebben omdat de weg een Zwitserse gatenkaas is en ik blauwe plekken op mijn ballen krijg als ik harder zou rijden.

Dan klinkt Manfreds welbekende knorrende lach, die iets weg heeft van het geluid van een varken. Of misschien is dat niet helemaal eerlijk: Manfred is dik, en misschien wordt mijn beeld van zijn lach wel gekleurd door zijn lichaamsbouw en doet die me daardoor aan wellustig geknor denken. Misschien klinkt zijn lach wel hetzelfde als die van mij.

Misschien klinken we allemaal wel hetzelfde.

We werken al meer dan tien jaar samen, Manfred en ik. Al jarenlang staan we zij aan zij bij autopsietafels, verhoren we getuigen en spreken we wanhopige nabestaanden. Al jarenlang vangen we boeven en maken we de wereld veiliger. Alhoewel, is dat wel zo? Al die mensen in de koelcellen in het forensisch instituut in Solna zijn nog steeds dood en zullen dat blijven ook. Voor eeuwig en altijd. Wij zijn slechts de schoonmaakploeg van de samenleving, die losse eindjes aan elkaar knoopt als de stof is gescheurd en het ondenkbare is gebeurd.

Janet zegt dat ik depressief ben, maar ik geloof haar niet. Bovendien geloof ik niet in depressie. Zo is het: ik gelóóf er niet in. Ik ben simpelweg gaan inzien hoe het leven in elkaar zit en bekijk het voor het eerst met een nuchtere blik. Volgens Janet hoort dat bij het ziektebeeld: iemand die depressief is, staart zich blind op de misère die hij ondervindt. Mijn reactie daarop is dat depressie wellicht het meest lucratieve verzinsel van de geneesmiddelenbranche is en dat ik geen tijd en zin heb om die al stinkend rijke farmaceutische bedrijven nog rijker te maken. Als Janet dan door wil praten over hoe ik me voel, hang ik op. Het is vijftien jaar geleden dat we een relatie hadden, dus er is geen enkele reden om daarover met haar door te praten. Dat ze toevallig de moeder van mijn enige kind is, verandert daar niets aan.

Albin is trouwens een kind dat er niet had moeten zijn. Niet omdat er iets mis is met hem – hij is een doodgewone puisterige, hoogstwaarschijnlijk oversekste puber met een ziekelijke belangstelling voor games – maar omdat ik er niet aan toe was om vader te worden. Op sombere momenten (die met de jaren in aantal toenemen) denk ik dat ze het met opzet heeft gedaan. De pil heeft weggegooid en zwanger is geraakt uit wraak voor die toestand met de bruiloft. Dat zou kunnen. Ik zal er nooit achter komen en het doet er nu ook niet zoveel meer toe. Albin is springlevend en woont

gezond en wel bij zijn moeder. We zien elkaar een enkele keer, niet vaak – met kerst, midzomer en zijn verjaardag. Ik denk dat dat het beste voor hem is, dat we geen intensief contact hebben. Anders zou hij ook wel eens teleurgesteld in me kunnen raken.

Soms denk ik dat ik een foto van hem in mijn portemonnee zou moeten hebben, zoals andere (echte) ouders. Een knullige schoolfoto tegen een sepiakleurige achtergrond in een gymzaal, gemaakt door een fotograaf wiens dromen niet verder reikten dan de Farsta-school. Maar dan realiseer ik me al snel dat niemand erin zou trappen, ikzelf al helemaal niet. Het ouderschap is iets wat je moet verdienen. Een recht dat je verwerft met doorwaakte nachten, luiers verschonen en al die dingen meer. Het heeft weinig met genetica te maken, met de zaadcellen die ik zonder het te weten zo'n vijftien jaar geleden heb gedoneerd en waarmee Janets kinderwens werd vervuld.

Ik zie het huis al van verre. Niet omdat het witte vierkante pand eruit springt in de dure villawijk, maar omdat het omgeven wordt door politieauto's. Het blauwe licht danst over de sneeuw en het bekende witte busje van de forensische opsporing staat een eindje verderop keurig geparkeerd. Zelf zet ik mijn auto onder aan de heuvel en loop het laatste stuk naar de villa. Begroet de dienders, laat mijn legitimatie zien en kruip onder het blauw-witte afzetlint door, dat langzaam wuift in de zachte wind.

Manfred Olsson staat bij de voordeur. Zijn enorme lichaam vult bijna de hele deuropening. Hij brengt zijn hand ter begroeting omhoog. Uit de borstzak van zijn tweed jasje steekt een roze zijden sjaaltje. Zijn ruim bemeten wollen broek heeft hij zorgvuldig in de ziekenhuisblauwe schoenbeschermers gestopt.

‘Godsamme Lindgren, ik dacht dat je nooit zou komen.’

Ik kijk hem aan. Zijn kleine, ondeugende en sprankelende ogen liggen diep in zijn rode gezicht. Zijn dunne, rossige haar is zo keurig nat gekamd dat je gedachten onwillekeurig uitgaan naar een acteur uit een jarenvijftigfilm. Hij ziet er niet uit als een politieman, eerder als een antiquair, historicus, sommelier, alles, behalve een politieman – en daar is hij zich ongetwijfeld van bewust. Zo bewust dat ik hem ervan verdenk dat hij het als een gimmick ziet en er plezier aan beleeft zijn excentrieke kleedstijl te overdrijven om de doorsneepolitiemannen te provoceren.

‘Ik zei toch...’

‘Ja, ja. Wijt het maar aan het verkeer,’ zegt Manfred. ‘Ik weet hoe het is als je een goede pornofilm hebt gevonden. Klote als je daarbij weg wordt gehaald.’

Manfreds ongepolijste taalgebruik contrasteert sterk met zijn geraffineerde en verzorgde manier van kleden. Hij geeft me een paar schoenbeschermers en handschoenen en zegt op zachtere toon: ‘Zeg, dit is echt gruwelijk... Kom mee, dan kun je het zelf zien.’

Ik trek mijn schoenbeschermers en handschoenen aan en stap over de transparante plastic looptegels, die de forensische dienst lukraak in de hal lijkt te hebben neergelegd. En hoewel de geur van bloed me heel bekend is, is hij zo penetrant en misselijkmakend dat ik bijna terugdeins. Ik voel het kloppen in mijn buik. Ondanks de vele plaatsen delict die ik heb bezocht en de vele lijken die ik heb gezien, gaan in de nabijheid van zo’n wrede dood mijn nekharen nog steeds overeind staan. Misschien komt het doordat ik besef hoe snel het kan gaan. Hoe snel het leven kan uitdoven. Maar soms is er sprake van het tegendeel: dan getuigt een plaats delict of een lichaam van een ondraaglijke, langdurige doodstrijd.

Ik knik naar de forensisch rechercheurs in witte overalls en kijk om me heen in de hal, die opvallend anoniem is, geslachtsloos bijna. Of juist heel mannelijk. Maar misschien

is dat wel hetzelfde? Wat de inrichting betreft zeker. Witgeverfde muren, grijze vloer. Ik zie nergens persoonlijke eigendommen die je normaal gesproken in een hal aantreft: kleding, tassen of schoenen. Ik stap op de volgende looptegel en gluur de keuken in. Zwartgelakte, hoogglanzende keukenkastjes. Een ovale tafel met stoelen eromheen, die ik uit een woontijdschrift herken. Een rij messen aan de muur. Er lijkt er niet een te ontbreken.

Manfred legt zijn hand op mijn arm.

‘Hier. Kom mee.’

Ik stap over de looptegels verder de hal in, langs een forensisch rechercheur met een camera en een notitieblok. Onder de looptegels verspreidt zich een grote bloedvlek. Of nee, geen vlek, een plas eerder. Een rode, kleverige plas vers bloed, die het hele achterste deel van de hal lijkt te bedekken, van muur tot muur en over de trap naar de kelder. Vanaf deze plas lopen verschillende voetsporen naar de voordeur.

‘Wat een hoop bloed,’ zegt Manfred binnensmonds, die verbazingwekkend soepel doorstapt ondanks het feit dat de looptegels behoorlijk doorbuigen onder zijn gewicht. Naast een bloederig bundeltje kleren staat een bordje met een nummer erop. Dan zie ik een been met een hooggehakte zwarte laars en het onderlichaam van een vrouw. Ze ligt op haar rug met haar hoofd weggedraaid. Het duurt een paar tellen voor het tot me doordringt dat ze is onthoofd, en dat wat ik voor een bundeltje kleren aanzag, blijkt een hoofd te zijn, dat op de grond ligt. Of stáát, beter gezegd: het staat rechtop, alsof het uit de vloer is gegroeid.

Als een paddenstoel.

Manfred hijgt en zakt op zijn hurken. Ik buig voorover en neem het macabere tafereel in me op. Laat het tot me doordringen – dat is belangrijk. Mijn natuurlijke reactie is eigenlijk terugdeinzen, mijn blik afwenden van het gruwelijke,

maar als moordrechercheur heb ik die reflex lang geleden al afgeleerd.

Het gezicht van de vrouw en haar bruine haar zijn besmeurd met bloed. Als ik zou gissen, wat lastig is gezien de staat waarin het lichaam verkeert, zou ik zeggen dat ze rond de vijftentwintig is. Haar lichaam zit ook onder het bloed, en ik meen diepe wonden op haar onderarmen te zien. Ze draagt een zwarte rok, zwarte panty's en een grijs truitje. Onder haar ontwaar ik vaag een gewatteerd jack, dat door-drenkt is met bloed.

‘Godallemachtig.’

Manfred knikt en hij strijkt over zijn stoppelbaard.

‘Ze is onthoofd.’

Ik knik. Daar heb ik niets aan toe te voegen. Dat is precies wat er gebeurd is. Er is veel kracht, of in elk geval veel inspanning, voor nodig om een hoofd en een halswervel van een lichaam te scheiden. Het zegt iets over de dader. Wat precies weet ik nog niet, maar dit is in elk geval niet gedaan door iemand met weinig kracht. De moordenaar moet behoorlijk sterk zijn geweest. Of heel gemotiveerd.

‘Weten we al wie ze is?’

Manfred schudt zijn hoofd.

‘Nee. Maar we weten wel wie hier woont.’

‘En dat is?’

‘Jesper Orre.’

De naam klinkt me vaag bekend in de oren, als van een oude sportman of een uitgerangeerde politicus. Er gaat een belletje rinkelen, maar ik weet niet waar ik de naam van ken.

‘Jesper Orre?’

‘Ja, Jesper Orre. Die topman van Clothes&More.’

Dan weet ik het weer. De omstreden directeur van C&M.

De snelst groeiende modeketen van Scandinavië. De man die door de media wordt gehaat. Vanwege zijn managementmethodes, zijn affaires met vrouwen en zijn even fre-

quente als politiek incorrecte uitlatingen in de media.

Manfred slaakt een diepe zucht en komt overeind. Ik volg zijn voorbeeld.

‘Het moordwapen?’ vraag ik.

Hij wijst zwijgend de hal in. Helemaal achterin, naast een trap die naar de kelder lijkt te lopen, ligt een groot mes. Of misschien is het een machete, ik kan het niet goed zien. Ernaast is een bordje neergezet met het cijfer ‘5’ erop.

‘En Jesper Orre, hebben we die al gevonden?’

‘Nee. Niemand lijkt te weten waar hij is.’

‘Wat weten we nog meer?’

‘Het lichaam is gevonden door een buurvrouw die langsliep en de voordeur open zag staan. We hebben haar ondervraagd. Ze is nu in het Karolinska-ziekenhuis; door de schok heeft ze het aan haar hart gekregen. Maar verder heeft ze niets gezien waar we iets aan kunnen hebben. Helaas heeft ze hier flink rondgebanjerd, dus het is nog maar afwachten of ze bruikbare voetsporen kunnen vinden. Buiten in de sneeuw ligt ook bloed. Waarschijnlijk heeft de dader na de moord geprobeerd zijn schoenen af te vegen.’

Ik kijk om me heen. Op de vloer naast de voordeur zie ik een wirwar van rode sporen. Op de muren zitten bloedspatten en bloederige handafdrukken. Het lijkt wel een schilderij van Jackson Pollock, alsof iemand rode verf over de vloer heeft gegoten, erin is gaan rollen en daarna met de verf is gaan spatten.

‘Er lijkt een hevig gevecht aan de moord vooraf te zijn gegaan,’ gaat Manfred verder. ‘De vrouw heeft verwondingen aan haar handen en onderarmen. De forensisch arts concludeert voorlopig dat ze gisteren tussen drie en zes is overleden. Het slachtoffer is een vrouw van rond de vijfentwintig en haar dood is waarschijnlijk veroorzaakt door de diverse steek- en snijwonden in haar hals toen haar hoofd... Ja, je ziet het zelf.’

Manfred zwijgt.

‘En haar hoofd,’ zeg ik. ‘Hoe is dat zo terechtgekomen, rechttop? Kan dat toeval zijn?’

‘De forensisch arts en de forensisch rechercheurs denken allebei dat de moordenaar het zo heeft neergezet.’

‘Compleet gestoord.’

Manfred knikt en kijkt me strak aan met zijn kleine bruine ogen. Hij dempt zijn stem, alsof hij niet wil dat iemand in de buurt hoort wat hij zegt. Alsof dat iets uitmaakt, de enigen die hier nog zijn, zijn de forensisch experts.

‘Zeg, dit lijkt verdomd veel op...’

‘Dat is tien jaar geleden.’

‘Wat dan nog?’

Ik knik. Ik kan niet ontkennen dat er overeenkomsten zijn met de moord in Södertälje tien jaar geleden, die we nooit hebben opgelost, ondanks het feit dat het een van de meest omvangrijke onderzoeken in de Zweedse misdaadgeschiedenis was.

‘Het was tien jaar geleden. We hebben geen reden om aan te nemen dat...’

Manfred maakt een afwerend gebaar.

‘Nee. Ik weet het. Je zult wel gelijk hebben.’

‘En die Orre, die kerel die hier woont, wat weten we van hem?’

‘Nog niet zoveel, behalve wat er over hem in de krant heeft gestaan. Maar Sanchez is ermee bezig. Ze heeft beloofd om er vanavond op terug te komen.’

‘En wat heeft er in de krant gestaan?’

‘Tja, de gebruikelijke roddels. Hij wordt een slavendrijver genoemd. De vakbond haat hem en er lopen verschillende rechtszaken tegen het bedrijf bij de arbeidsrechter. Hij schijnt ook een notoire rokkenjager te zijn. Hij heeft een heleboel vriendinnen.’

‘Geen vrouw? Kinderen?’

‘Nee, hij woont hier alleen.’

Ik kijk om me heen in de hal en laat mijn blik over de grote keuken glijden.

‘Heb je zo’n gigantisch huis nodig in je eentje?’

Manfred haalt zijn schouders op.

‘Tja, wat is “nodig hebben”? De buurvrouw die ze naar het ziekenhuis hebben gebracht, zei dat er af en toe een vrouw woonde, maar ze is de tel kwijtgeraakt.’

We gaan weer naar buiten, trekken onze schoenbeschermers en handschoenen uit. Zo’n tien meter verderop, naast het begin van de oprit, staat iets wat op een afgebrand schuurtje lijkt en voor de helft bedekt is met sneeuw.

Manfred steekt een sigaret op, hoest even en draait zich naar me toe.

‘O ja, dat was ik vergeten. Drie weken geleden is er brand geweest in zijn garage. De verzekeringsmaatschappij is bezig met het onderzoek.’

Ik kijk naar de resten van de verkoolde balken die uit de sneeuw omhoogsteken; ze doen me denken aan de dennenbomen op Skogskyrkogården. Dezelfde zwijgende, donkere gestalten die zich aftekenen tegen de sneeuw. En ze roepen hetzelfde verontrustende gevoel van dood en vergankelijkheid op.

Terwijl ik naar de stad rijd, denk ik weer aan Janet. Er is iets met grove misdrijven, met de ergste gruwelen, waardoor ik altijd aan haar moet denken. Ik vermoed dat het komt doordat Janet me van mijn stuk heeft gebracht, en dat is precies wat deze misdrijven ook doen. Of het komt doordat ik soms, op een primitief, onbewust niveau, zou willen dat zij ook dood was, net als de vrouw in het witte huis. Natuurlijk wil ik haar niet echt om het leven brengen, ze is tenslotte de moeder van Albin, maar toch is dat gevoel er.

Mijn leven was zoveel makkelijker voor ik haar leerde kennen.

Janet werkte in een café vlak bij het politiebureau in Kungsholmen. We groetten elkaar als ik binnenkwam. Als er niet veel mensen waren, kwam ze wel eens bij me zitten. Dan gaf ze me een kop koffie en praatten we wat. Ze had kort geblondeerd punkhaar en een spleetje tussen haar tanden, dat misschien charmant was of haar misschien ook wel misstond, ik weet het niet, maar het was iets waar je je blik op kon richten, een vast punt om te fixeren, zoals een getekende vlieg in een urinoir. Bovendien had ze goede tietten. Uiteraard had ik vóór haar andere vrouwen gehad. Veel zelfs, maar nooit een serieuze relatie. Ze kwamen en gingen zonder veel indruk op me te maken. En ik heb ook niet het idee dat ik een blijvende stempel op hun leven heb gedrukt.

Maar Janet was anders. Ze was koppig, ongelooflijk koppig. We waren misschien drie, vier keer uit eten geweest en ongeveer even vaak in bed beland, toen ze al over samenwonen begon te zeuren. Ik zei natuurlijk nee. Ik had geen behoefte om met haar te gaan samenwonen, en haar onophoudelijke gekwek over van alles en nog wat begon al op mijn zenuwen te werken. Ik betrapte mezelf er steeds vaker op dat ik wilde dat ze haar mond hield. Maar soms, als ze naakt in mijn krappe bed lag te slapen, vond ik haar onbeschrijflijk mooi. De rust en de stilte pasten haar zo veel beter dan dat eeuwige gemekker. Was ze altijd maar zo. Maar dat was natuurlijk een onzinnige wens. Je kunt je vriendin niet vragen stil en naakt te zijn.

Niet de hele tijd, althans.

In het begin ging het gezeur vooral over kleine dingen, zoals vakanties. Soms kwam ze met een tas vol reisbrochures thuis en zat ze de hele avond te wikken en te wegen welk reisdoel het best was. Mallorca of Ibiza. De Canarische Eilanden of Gambia. Rhodos of Cyprus. Waar had je het mooiste weer, waar het lekkerste eten en waar kon je de spannendste spullen kopen?

Het resulteerde er uiteraard in dat we op vakantie gingen, en daar was eigenlijk weinig op aan te merken. Er was niet veel te doen in het dorpje aan de oostkust van Mallorca, waardoor Janet bijna de hele week in haar bikini *De Aardkinderen* zat te lezen. Dat betekende in elk geval dat ze stil was. En nagenoeg naakt.

En verder was er de seks.

De seks was geweldig, dat kan ik niet ontkennen. Misschien dat de wijn en alle sangria in de warmte ons een handje hielpen. Ze was als een dier, ongeremd en tegelijkertijd kwetsbaar. Soms betrapte ik mezelf erop dat ik haar gedrag in bed bijna iets mannelijks vond hebben. Met haar veeleisende, ongeduldige begeerte, die ze op een verbazingwekkend egoïstische manier nogal primair uitte.

Ze nam wat ze hebben wilde, en op dat moment was ik dat, mijn lichaam. En het kan zijn dat ik, in het heetst van de strijd, serieus een leven met haar heb overwogen. Misschien heb ik dat ook wel gezegd. Ik weet het niet meer.

Je vergeet zoveel dingen.

Maar we waren amper thuis of ze begon weer over het kopen van een huis. Ik gaf haar onomwonden te kennen dat ik er niet aan toe was om met haar te gaan samenwonen, maar het was alsof ze het niet wilde horen. Ze wist precies wat ze wilde: een huis kopen en een gezin stichten. Dat zou ik toch ook moeten willen, ik was per slot van rekening al drieëndertig.

Ook tatoeëerde ze mijn naam op haar onderrug: 'PETER' op een banderol die door twee duiven werd gedragen. Ik kreeg er een onbehaaglijk gevoel bij, al wist ik niet precies waarom. Een tatoeage is voor altijd, en alleen al de gedachte dat ik voor altijd bij Janet zou blijven, bezorgde me de rillingen.

Dit alles gebeurde in dezelfde periode dat ik bij de recherche ging werken, dus logischerwijs had ik het erg druk met

mijn werk. In die tijd nam ik iedere zaak uiterst serieus, ik had zelfs het idee dat ik bijdroeg aan een betere wereld. Dat je kon weten hoe zo'n wereld eruitzag.

Een betere wereld?

Nu, vijftien jaar later, weet ik dat er niets is veranderd. Ik heb geleerd dat de tijd niet lineair is, maar in cirkels verloopt. Dat klinkt misschien pretentieus, maar eigenlijk is het vrij banaal. De tijd is een cirkel, als een rookworst. Daar hoeft je niet diep over na te denken. Maar zo is het: nieuwe moorden, nieuwe politieagenten, die zich met een geromantiseerd beeld van hun beroep op hun werk stortten. Nieuwe daders, die zodra ze vastzitten plaatsmaken voor nieuwe misdadigers.

Het houdt nooit op.

De eeuwigheid is als een rookworst. En Janet wilde die met me delen.

Ik geloof dat ik in het begin van onze relatie standvastiger was. Want toen verzette ik me nog tegen haar plannen. Maar geleidelijk aan wist ze mijn weerstand te breken, of misschien heb ik mijn verdedigingstactiek veranderd. Ik werd ontwijkender. Als ze de kwestie ter sprake bracht, antwoordde ik: 'Misschien kunnen we volgend jaar gaan samenwonen.' Ik ontdekte rare gebreken aan de appartementen waar ze me mee naartoe sleepte: te lage verdieping, te hoge verdieping (denk aan het brandgevaar!), te ver van de stad, te centraal gelegen (geluidsoverlast!), of wat voor reden dan ook.

Elke keer als we na zo'n bezichtiging naar huis gingen, was ze weer ontroostbaar. Dan keek ze zwijgend naar het asfalt terwijl haar lange blonde pony als een gordijn voor haar ogen hing, hield haar tasje stevig tegen haar borst gedrukt, als een schild, en kneep haar mond dicht tot een dunne, bloedeloze streep.

Janet kende alle trucjes. Ze wist dat het schuldgevoel dat

ze bij me opriep me nog zwakker en toegeeflijker zou maken. Ik vroeg me wel eens af waar ze dat allemaal had geleerd, hoe iemand die zo jong was al zo goed kon manipuleren.

Misschien kwam het door mijn relatie met Janet dat Manfred me zo fascineerde toen we een paar jaar later gingen samenwerken. Hoewel hij op het eerste gezicht bijna een komische indruk wekte – deels door zijn uiterlijk en grove taalgebruik – leek hij een innerlijke kracht te bezitten, waar ik meteen bewondering voor kreeg. Al na een paar dagen nam hij me apart om te zeggen dat hij ging scheiden en dat het misschien goed was dat ik dat wist, want het zou zijn werkhouding wel eens kunnen beïnvloeden.

Op dat moment was Manfred getrouwd met Sara en ze hadden drie kinderen in de puberleeftijd. Ik weet nog dat ik vroeg hoe Sara erover dacht en dat Manfred antwoordde: ‘Dat doet er eigenlijk niet toe, want mijn besluit staat vast.’ Deze uitspraak zette me aan het denken. Hij was dus helemaal zelf tot die beslissing gekomen en wilde de scheiding hoe dan ook doorzetten, ongeacht wat Sara ervan vond.

Dat begreep ik niet helemaal.

Tegelijkertijd maakte ik me zorgen. Het risico bestond dat Manfred, die blijkbaar zo scherpzinnig en sterk was, dwars door me heen zou kijken, mijn zwakheid, ambivalentie en onwil om me te binden zou zien. Eigenschappen waarvan ik had geleerd dat ze zo slecht waren dat je ze moest verbergen. Eigenschappen die een onaangename geur verspreidden als ze naar de oppervlakte kwamen, als afval dat in een rivier drijft. Een paar jaar later heb ik Manfred verteld over het gedoe met de bruiloft. Eerst leek hij verbluft, alsof hij niet helemaal had begrepen wat ik had verteld, maar toen begon hij te lachen. Hij lachte en lachte, tot de tranen over zijn ronde, rood aangelopen wangen stroomden en zijn kinnen op en neer wipten. Hij lag bijna op de grond van het lachen.

Je kunt veel zeggen over Manfred, maar hij is in staat om het leven van de lichte kant te zien.

Als ik bij het politiebureau in Kungsholmen aankom, is het donker. Het lijkt kouder te zijn geworden, want in plaats van natte sneeuw dwarrelen er nu grote, donzige sneeuwvlokken boven Polhemsgatan. Als het politiebureau niet zo gruwelijk lelijk was geweest, had het misschien een mooi schouwspel kunnen opleveren, maar de enorme gebouwen overheersen, als een herinnering aan het postindustriële brutalisme, dat in de jaren zestig in zwang was. Rasters van licht die zich aftekenen op de gevel verraden dat er collega's binnen zitten te werken, dat de strijd tegen de misdaad nooit stopt. Zelfs niet op een vrijdagavond voor kerst. En al helemaal niet als er een jonge vrouw bruid is vermoord.

Op de trap naar de derde verdieping loop ik Sanchez tegen het lijf.

‘Je ziet er moe uit,’ zegt ze.

Ze draagt een crèmekleurige zijden blouse en een zwarte pantalon; hierdoor voldoet ze volledig aan het beeld van de kantooragente die ze is. Haar donkere haar draagt ze in een staart, en ik zie dat ze een tatoeage in haar nek heeft. Het lijkt een soort slang, die vanaf haar rug omhoogslingert naar haar linkeroor, alsof hij een hap uit haar oorlel wil nemen.

‘Je ziet er zelf ook niet uit,’ antwoord ik.

Ze glimlacht verraderlijk mild, en ik weet meteen dat ik die opmerking later op mijn brood zal krijgen.

‘Ik heb wat dingen over Jesper Orre boven water gehaald. Ik heb het materiaal aan Manfred gegeven.’

‘Dank je,’ zeg ik en ik loop verder de trap op.

Manfred zit thee te drinken achter zijn computer en gebaart me te gaan zitten als ik binnenkom. Op zijn bureau staan foto's van Afsaneh, zijn jonge vrouw, en hun bijna één jaar oude dochter Nadja.